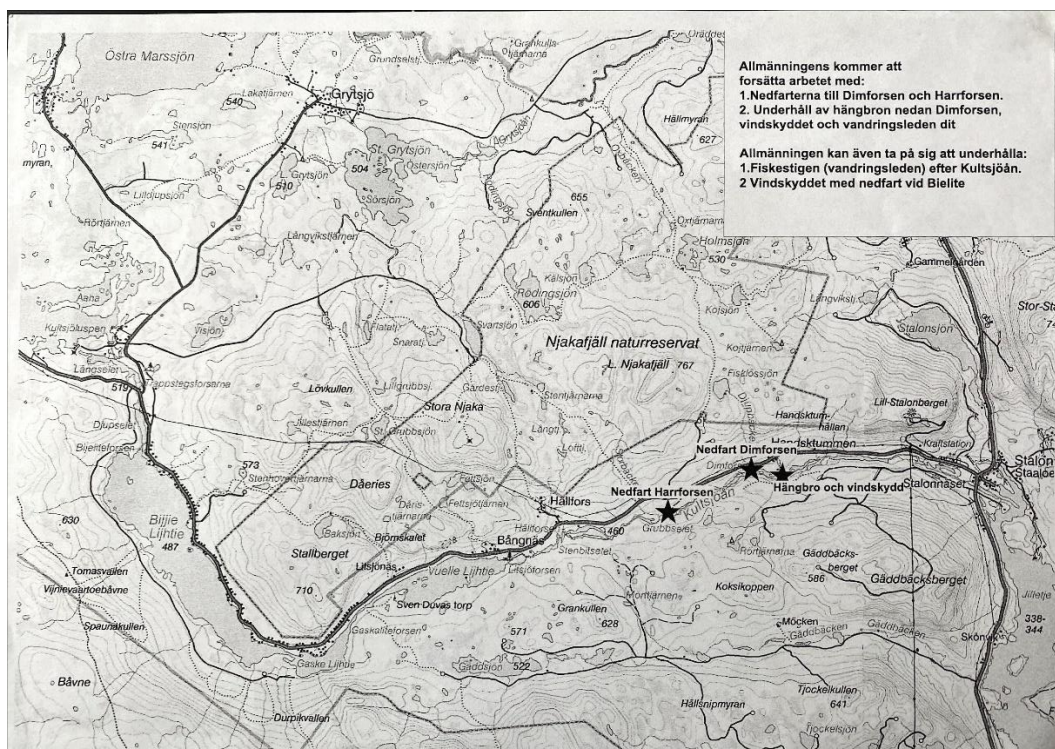

RAPPORT_LONA-V2 — 2025-02-28

Innehåll

UPPDRAGSBESKRIVNING (VAD)	2
TILLVÄGAGÅNGSSÄTT (HUR)	6
RESULTAT (RESULTAT)	7
BILAGOR 25	
Referenser	26

Figur 1 Vilhelmina Allmänningsskog karta 2022

En enklare interaktiv karta finns här: <https://www.ifiske.se/karta-kultsjoan.htm>

Figur 2 Kultsjöån, sel ovanför Harrforsen

UPPDRAGSBESKRIVNING (VAD)

Beslut

LONA-projekt nr. 21027925

REF: LÄNSSTYRELSEN VÄSTERBOTTEN ÄRENDE 501-3783-2021

Projektet löper åren 2021-06-23—2024-12-31 efter förlängning. Rapporter till Länsstyrelsen och publiceras i LONA-registret den 2023-03-01 och senast den 2024-03-01. Slutrapport senast 2025-03-30.

Projektbudget

Projektets ekonomiska ram är 100 000 kr. Bidrag med maximalt 50%, dock högst 50 000 kr är beviljat. Ingen utbetalning till Kultsjöans FVO av beslutat bidrag har gjorts.

LONA-projektet lagras på <https://lona.naturvardsverket.se/Project/Edit/7925> .

Planeringsunderlag, uppdaterat våren 2023

Styrelsen skall utse en projektgrupp och ansvarig för rapporteringen till LONA-databasen på <https://lona.naturvardsverket.se/>. Praktiskt så rapporterar vi till Vilhelmina kommun, Ingela Karlsson ingela.karlsson@vilhelmina.se. Länsstyrelsens LONA-handläggare heter mikael.t.pettersson@lansstyrelsen.se.

Styrelsen skall också besluta om projektet kan engagera deltagare utanför styrelsen för till exempel inventering. Kultsjöån löper ca. 25 km och sträckan skall karteras, inventeras och dokumenteras av arbetslag om två personer. Provfiske, sammanställning av grundmaterial och rapportskrivning bör vi i styrelsen klara av.

Ansökan

Kort sagt skall vi inventera och kartera sträckan Stalon – Kultsjöluspen i Vilhelmina kommun för friluftslivsändamål.

Så här skriver vi i ansökan:

Sammanfattning

Inventera sträckan mellan Stalon och Kultsjöluspen, genom att anlägga och förbättra infrastrukturen, leder, stigar, parkeringar och rastplatser med informationstavlor (vindskydd, dass, bord) mer mera. Projektet skall även kartera och inventera tillgängligheten samt önskemålen att anlägga en flugfiskesträcka. Inventera natur - och kulturhistoriska värden i området för den besökande allmänheten.

Syfte

Är att förbättra tillgängligheten för besökande i området, via nedfarter, parkeringar, stigar och leder.

Kultsjöans fiskevårdsområde

Kultsjöans fiskevårdsområde, 896100-8631, stadgar anger Syfte §3:

Föreningens syfte är att samordna fiskets bedrivande och fiskevården, att främja fiskerättsinnehavarnas gemensamma intressen med beaktande av de föreskrifter som gäller för fisket utövande samt att upplåta fiskerätt till allmänheten.

Bilaga: (Grönlund M. , Fiskevårdsplan Kultsjöans FVO, 2014, 2014)

Kultsjöån

Kultsjöans FVO målsättning för bygden

I LONA-projektet som Kultsjöans FVO nu startar upp vill vi dokumentera våra anläggningar och rastplatser, men också det natur- och kulturhistoriska perspektivet efter den 3,5 mil långa älvsträckan.

Kultsjöån tillhör Ångermanälvens källområde och strömmar ner från Kultsjön till Malgomaj. Gammalt kallades det för Storån och fritt översatt stämmer det väl in i betydelsen av med det Sydsamiska namnet Jeanoe för vattendraget som även skiljer Vilhelmina norra och södra samebyar från varandra.

Älven som alltid runnit fritt och ohämmat tämjdes så småningom och 1959 stod dammen färdig vid Kultsjöluspen och överledningen via Njakafjäll till Stalons kraftstation kopplades in. Något som medförde att vattenmängden minskades till endast ca. 4% från ursprungligt flöde. Efter älvsträckan anlades spegeldammar eller r-dammar som de

också kallas vilket medförde att annars många torrlagda sträckor hamnade under en jämn vattenspegel. Bilaga (Strömberg, Kultsjön/Kultsjöån/Stalons kraftverk., 2022).

Efter älvsträckan finns tre mindre sjöar eller sel som de kallas i folkmun. Bielite, Gaskelite och Vuollelite eller på sydsamiska Bieh litjhe, Gaskah lijthe och Vuohlle lijthe vilket betyder översatt lägesbeskrivningen av vattendragen som, den övre, mittersta och nedersta selet. Bilaga (Korhonen, 2010)

Under första delen av 1800-talet började allt fler nybyggen brytas upp i området och de renägande samerna fick konkurrens om markerna och vattnen upp efter dalgången. Efter Kultsjöån var det vid Bångnäs och Hällfors, Handsktummen och på sydsidan Litsjön som nybyggen anlades.

Även om regionen fick allt större befolkning så var det först när vägen började brytas och sedan när Vattenfalls regleringsarbeten kom igång blev det sådana ingrepp som för alltid förändrade landskapet. Det finns också en del spår kvar av de ingrepp som gjordes under flottningsepoken. Vissa av dem har sköljts bort och skadats. Inte minst under den kraftiga vårfloden 1995. Kultsjöans FVO har vid ett antal tillfällen försökt återställa bortsköljt lekgrus.

Kultsjöans FVO har placerat ut ett flertal campingbord och dess efter hela älvsträckan. Ett av dessa dess är tillgänglighetsanpassade.

Under senare år har det utförts siktröjning och stamkvistning av träd för att öppna upp landskapsbilden mellan Vildmarksvägen och Kultsjöån. Ett återkommande arbete framöver.

Diskussion om förbud och begränsningar såsom antal fångade fiskar per kort/dygn, storlek samt fiskeredskap (maskmete). Införande av flugfiskesträcka vs sportfiske för alla.

Virta bro i fackverkskonstruktion flyttades under tidigt 1960-tal från vägen till Fatmomakke, Grundfors och Ransarn.

Boställen, och andra liknande platser efter dalgången är Litsjön, Bångnäs, Handsktummen. Tomasvallen, Mammoken etc.

Det finns en hel del litteratur skriven om närområdet. Karl Hampus Dahlstedts texter om ån är bara ett exempel. Sveriges första flugfiskeserie skapades här. Birger Sjöberg, den kände norske motståndsmannen i kompani Linge som under andra världskriget hade sin koja här. Flottningen, buföring och rennärningen samt besöksnärningen. Den första riktiga vägen stakades ut från Stalon uppströms av Skepparen Lundberg på Malgomaj. Sedan har vi Allmänningen och Vattenfalls marker. Stigar och leder i området. Fjäll och berg i närheten. Vattenfall, forsar, sel, biflöden, tjärnar och bäckar etc.

Kultsjöans FVO har 7 st. torrdass, varav 6 nya och ett tillgänglighetsanpassat vid Litsjöforsens rastplats. Vi har ca. 10 campingbord varav 8 är nya. Det finns minst 7 gapakojor och vindskydd samt ca. 6 båttrampor efter älvsträckan.

Bakgrund, förutsättningar och begränsningar

LONA-projektet skall arbeta med sträckan Stalon – Kultsjöluspen. Projektet avser att ta fram underlag för genomförande av åtgärder inom naturvård och därmed sammanhängande friluftsliv. Friluftsdelmål är ”tillgänglig natur för alla” och ekosystemtjänster inom friluftsliv – rekreation – hälsa.

Vi skall ta fram, uppdatera och redovisa allt relevant material. Mycket har producerats tidigare i olika sammanhang. En del material har tagits fram av andra; kanske främst naturvärden och vattenbeskrivningar. Detta kan redovisas som bilagor till rapporten så det blir sökbart.

Skyltar med relevant information tror vi är ett viktigt verktyg för att berätta om möjligheter till fiske, natur- och friluftsliv samt traktens service, kultur och historia. Skylten skall vara ett direkt tillgängligt komplement till våra webbplatser. Det är viktigt då alla inte har tillgång till en smart mobiltelefon och mobiltäckningen är begränsad.

I denna rapport nämner vi inte hur årstiderna påverkar tillgänglighet och möjligheter att rasta och ta sig fram av den enkla anledningen att vi inte har något vinterunderhåll med plogning, röjning tömning osv. inom Kultsjöåns FVO.

Vår Fiskevårdsområdesförening har varit aktiv i över tjugo år och vi har ett generationsskifte på gång. Vi ser en möjlighet att samla och uppdatera den kunskap vi har om å-sträckan, komplettera med natur- och kulturvärden som Länsstyrelsen har kunskap om och kan bidra med material. Resultatet hoppas vi skall bli ett användbart LONA-projekt för besökande allmänhet och för vår Fiskevårdsområdesförenings arbete framåt.

Begränsningar kan vara väder, vattenföring i älven, teknik eller aktiviteter som inte är möjliga för oss att genomföra.

Föreliggande LONA-rapport är en bra bit på vägen, men arbetet med allt levande material kommer att fortgå.

Tidigare verksamhet och underlagsmaterial

Underlag

Sist i rapporten bifogar vi en förteckning med bilagor som utgör en sammanställning av Fiskevårdsområdesföreningens tidigare arbeten inom fiske och fiskevård. Särskilt skall (Grönlund M. , Fiskevårdsplan Kultsjöåns FVO, 2014, 2014) och (Grönlund H. , Fiskeplan för Kultsjöåns FVO antagen stämma 2016, 2016) lyftas fram.

Kartor, ritningar GIS-information.

VISS, Vatteninformationssystem Sverige <https://viss.lansstyrelsen.se/> och Lantmäteriets <https://minkarta.lantmateriet.se/> har använts.

Länsstyrelsens Reservatskarta visar Njakafjälls naturreservat <https://www.lansstyrelsen.se/vasterbotten/besoksmal/naturreservat/njakafjall.html> som följer Kultsjöans FVO.

Södra Lappland <https://sodralappland.nu/projekt/> är en webbplats som samlar fiskeinformation för kommunerna Vilhelmina, Dorotea och Åsele.

Vilhelmina Övre Allmänningskog

Allmänningskogen <https://www.vilhelmina-allmanning.se/oversiktskarta> omfattar bland annat nästan alla stränder utmed Kultsjöans FVO. Skogsbruk som bedrivs eller är planerat i anslutning till å-rummet bör tas med i planeringen då såväl fiske som tillgänglighet berörs. I samarbete med Vilhelmina Övre Allmänningskog (VÖA) samverkar vi om förvaltning, tillgänglighet, stigar och rastplatser.

Mark- och vattenägare

Ägande och rättigheter till mark och vatten inom Kultsjöans FVO är uppdelat på många händer. Det är väsentligt att veta vem som förvaltar mark och anläggningar. Friluftsliv, fiske och allemansrätt kan ställa till det med brand och egendomsskador. Oklart hur egendom är försäkrad och särskilt fiskerättigheter är i många fall outredda.

- Bångnäs delägare
- Bielite – Gaskelite kortfiskeområde:
- Vilhelmina Övre Allmänningskog (VÖA)
- Lövbergs samfällighetsförening
- Klimpfjälls samfällighetsförening
- Saxnäs samfällighetsförening
- Bielite 1:1 (Fastighetsverket)
- Kultsjöluspen 1:1 (Vattenfall)

TILLVÄGAGÅNGSSÄTT (HUR)

Inledning

Detta planeringsunderlag är gjort för Kultsjöans FVO för arbete med LONA projekt Inventering/kartering av Kultsjöån för friluftssändamål samt framtida beslutsunderlag i allmänhet för Kultsjöans FVO.

Arbetsinsatser och andra uppdrag skall utföras av frivilliga krafter, i huvudsak sommartid inom Kultsjöans FVO. En utmaning är att hitta de som ska utföra de olika insatserna och uppdragen samt när det är möjligt. I en liten ideell organisation måste vi se på intresse och personliga förutsättningar; se över vilka olika intressen och kompetenser som finns och som passar bäst för olika uppgifter. Vid inköp av varor och tjänster vänder vi oss alltid till lokala alternativ för att gynna bygden och närområdet.

I arbetet fick vi anledning att begränsa då fiske och fiskevård inte är fokus för detta LONA-projekt. Med fiskevård menar vi vården av fisken och fiskens livsmiljö. Till exempel

inventeringar av vatten eller bestånd, djuplodning av sjöar, biotopåtgärder, utläggning av lekgrus eller regelsättning. Allt för att förbättra livet i och vid våra vatten. Arbetet med fiskevård syftar ju till, förutom alla satsningar på bekvämligheter och annat, att få långsiktigt hållbara bestånd av fisk. Allt detta för att de som äger fiskevattnen och de som besöker området för att fiska skall få ett mervärde både i att bo här samt att kunna fånga fisk. Mervärdet innebär också att den biologiska mångfalden ökar och blir kvalitativt högre.

Tillvägagångssätt med aktivitetsplanen som även tar upp motiv för aktiviteterna, bilagorna (Grönlund M. , FÖRSLAG inventering o kartering av Kultsjöån, 2023) och (Grönlund M. , Inventering och kartering för friluftsliv, 2023).

Beskrivning av åtgärder

Kartering, komplettera kartorna, El-provfiske, Nätprovfiske, Vattenprovtagning, Inventering och Vattenbeskrivning. Mats Grönlund har också beskrivit vilka åtgärder som inventeringen kan omfatta och på samma sätt vattenbeskrivningar och provfiske.

Mats Grönlund har tagit fram en första lista med delprojekt som skall kompletteras av styrelsen. Projekten skall prissättas så att vi inte gapar över för mycket.

Vem gör vad, när och hur i varje delprojekt skall bestämmas.

Programvara och format på rapporteringen skall bestämmas.

RESULTAT (RESULTAT)

Inledning

Resultaten skall också redovisa arbetsområden som måste uppmärksammas och ta tillvara möjligheter till utveckling av verksamheten. Resultat redovisas på de områden som aktiviteterna faller inom; såväl praktiska som teoretiska aktiviteter.

Provfiske, kartering och naturinventering, sammanställning av tidigare arbete inom Kultsjöans FVO. Statistik. I samarbete med Vilhelmina Övre Allmänningsskog (VÖA) tar vi fram kartmaterial med gränser för förvaltning, tillgänglighet, stigar, rastplatser och dass 😊

Resultaten skall också redovisa arbetsområden som måste uppmärksammas. Det kan vara behov av reparationer, åtgärda brister eller helt enkelt uppenbara behov av förbättringar inom fiske, friluftsliv eller tillgänglighet.

Resultaten skall också ta tillvara möjligheter till utveckling av verksamheten genom samarbete med VÖA, kommunen eller andra intressenter.

Exempel på delprojekt/ansvarsområden:

- Samla in grafiskt underlag som fotografier, filmer, kartor och ritningar. Komplettera grafiskt underlag.
- Samla in underlag om fiske som provfiske, elfiske, fiskevårdsåtgärder. Komplettera underlag om fiske.
- Kartlägga områdestyper och dela in i avgränsade områden.
- Värdera områden översiktligt utgående från möjligheter till fiske, friluftsliv etcetera.
- Klassificera områden.
- Dokumentera och skriv om kultur och historia. Eventuellt skaffa tillstånd från till exempel Vilhelmina museum och Vilhelmina fotoarkiv för att publicera material på web med mera.
- Följ upp och uppdatera inom ramen för Kultsjöans FVO.
- ...föreslå ytterligare projekt...

KARTERING

Kartering: Intressepunkter och möjligheter

Figur 3 [Vattenkartan -- KÅ-FVO](#)

En enklare interaktiv karta finns här: <https://www.ifiske.se/karta-kultsjoan.htm>

Vi tänker oss att Du kommer landsvägen AC1067 från Vilhelmina med bil eller buss och stannar i Stalon direkt efter bron över Kultsjöån. Där Kultsjöån rinner ut i Malgomaj vid Stalonnäset möter Du Kultsjöans Fiskevårdsområde (KÅ-FVO). Information om KÅ-FVO och fiskekort hittar Du på <https://www.ifiske.se/karta-kultsjoan.htm> eller i den lokala butiken.

Fiskekortsförsäljning: Stalons bensinstation

Fiskekort, bränsle, Information och massor av bra att ha saker m.m. Här delar sig Vildmarksvägen till Stekenjokk och Sagavägen till Skalmodal. Bro över Kultsjöån.

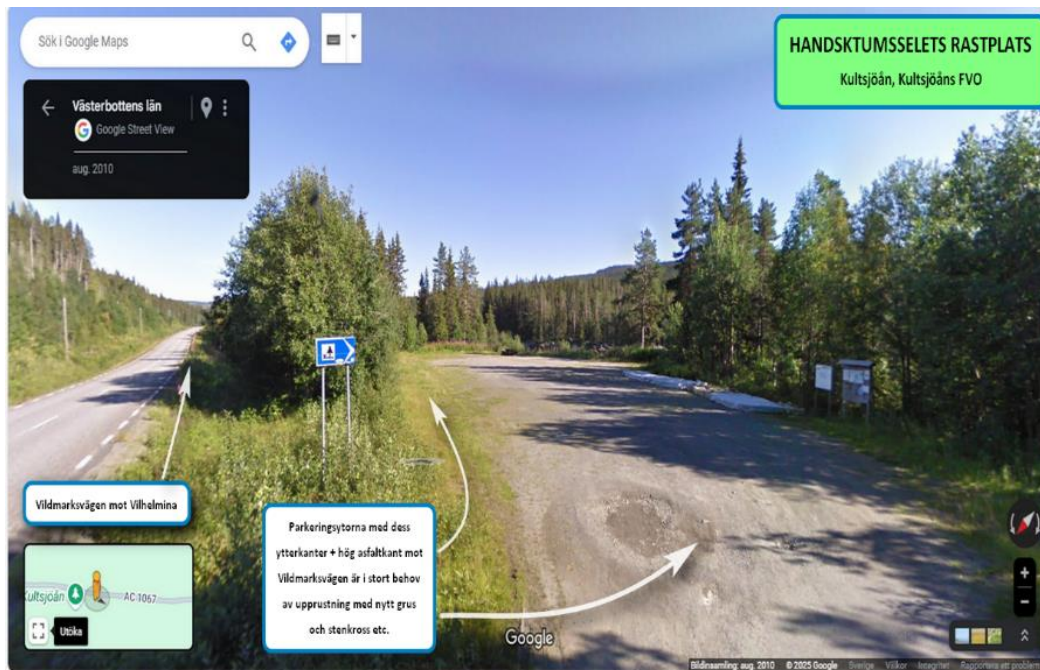
Rastplats Stalonnäset nedströms utloppet till Stalons kraftstation.

Campingbord, information, större parkeringsyta.

Rastplats Krokforsen uppströms utloppet till Stalons Kraftstation
Gapakoja, torrdass och mindre parkeringsyta, livboj.

Du passerar Krokforsen och kommer fram till lugnare vatten som kallas Handsktumselet.

Rastplats Handsktumselet

Rastplats med flera campingbord, information, torrdass och större parkeringsyta.

Vi passerar Holmselet med Holmselelforsen. Nu flyter strömmen snabbare och vi kommer strax fram nedanför Dimforsen.

Här finns ett vindskydd med eldplats och en hängbro sträcker över Dimforsen till södra sidan av Kultsjöån. Det finns fiskestiga på ömse sidor av vattnet. Från vindskyddet går det stig längs vattnet fram till den mäktiga Dimforsen.

Dimforsen

Enkel rastplats med campingbord och mindre parkeringsyta. Belägen efter mindre grusväg med begränsad vändplats.

Uppströms forsens ligger Dimforsselet med blankt strömmande vatten.

Harrforsen

sedan kommer vi fram till Harrforsen som är en längre sträcka oländig terräng. Det saknas stig ner från landsvägen och det är mycket slippigt att ta sig nedför branten till vattnet. Det finns flera forsar i området.

Strax ovanför forsens ligger rastplats Harrforsen, egentligen vid Grubbselet. Det är en enklare rastplats med campingbord och mindre parkeringsyta. Belägen efter en mindre grusväg med begränsad möjlighet till vändplats.

Vi passerar Lillgrubbselet och Sandselet och kommer fram till Holmselet. Här har Ångermanlands Sportfiskeklubb <https://ask.se/> sin stuga.

Här ligger rastplats Holmsele, Hällfors

Rastplats med campingbord, torrass och information. Mindre parkeringsyta.

Så följer ett område med Hällforsen och strömmande vatten fram till Stenbitselet. Ovanför selet breder Litsjöforsen ut sig med flera vackra fall och forsar.

Rastplats Litsjöforsen
Vackert belägen rastplats med flera campingbord, information och tillgänglighetsanpassat torrdass med ramp, stor parkeringsyta, livboj.

Ovanför forsarna breder tre sjöar ut sig; Vuollelite, Gaskelite och Bielite.

Rastplats Litsjönacken, Bångnäs
Rastplats med campingbord, torrdass, information samt båtramp. Medelstor parkeringsyta.

Vuollelite
Norra och södra holmen.

Vindskydd/gapakojoj grillplats samt torrdass på vardera holmen

På Vuollelite är det tillåtet att fiska även under lekfiskeförbudet med en förbudzon på 100 m vid in- och utloppen.

Virta bro
Gammal fackverksbro som fram till tidigt 1960-tal gick över Ransarån efter vägen till Grundfors och Fatmomakke, men som flyttades ner till nuvarande plats så att boende vid Sven Duvas torp skulle kunna ta sig från södra sidan av Kultsjöån till bilvägen.

Här finns information, en P-ficka samt fiskestig på båda sidorna av Kultsjöån.

Gaskeliforsen
Strömmande vatten från Gaskelite ner förbi Virta bro till Vuollelite.

Populär och lättåtkomlig sträcka för fiske på båda sidorna av Kultsjöån.

Gaskelite
På Gaskelite är det tillåtet att fiska även under lekfiskeförbudet med en förbudzon på 100 m vid in- och utloppen.

Forsen mellan Bielite och Gaskelite

Bielite
På Bielite är det tillåtet att fiska även under lekfiskeförbudet med en förbudzon på 100 m vid in- och utloppen. Här finns Bieliteparkeringen med information, mindre parkeringsyta.

Rastplats Grusgropsviken, Bielite. OBS! Ligger efter väg med bom
Gapakoja, Grusgropsviken med eldplats, torrass, båtramp och möjlighet till parkering.

Långelet

Ett avlångt sel som ursprungligen namngav Långelelforsen vilket blev Trappstegsforsen i modernare tid. Här finns en gapakoja med eldplats och information. Det finns en fiskestig på båda sidor av Kultsjöån. Det finns ett antal parkeringsfickor med mera i närheten.

Trappstegsforsen, tidigare Långelelforsen.

Här finns en stor populär parkering vid den vackert belägna rastplatsen Trappstegsforsen. Här finns en grillkoja sommartid, med ett flertal campingbord. Information och torrdass. Livboj. Det finns fiskestigar på båda sidor om Kultsjöån. Här går bilvägen in till Grytsjö och Marsliden. Vildmarksvägen fortsätter mot Stekenjokk över bilbron här. Det finns även turistsopor och återvinningscontainrar här.

Djupselet och Grässelet

Den översta delen av Kultsjöans FVO. Fiskestig på båda sidorna av Kultsjöån. Uppströms ligger dammen vid Kultsjöluspen, längst ner i Kultsjön.

Kartpunkter

Grillkojan, Trappstegsforsen.

Öppet under sommarsäsongen vid parkeringen intill Trappstegsforsen. Serverar mat, glass och säljer souvenirer. Ett flertal campingbord, informationstavlor samt torrdass.

Vägbom - står öppen midsommar till 15 augusti. Vägen går på södra sidan Bielite.

Vägbommen står öppen dygnet runt från midsommar till 15 augusti årligen.
(This road is only open for traffic from June 20 to August 15)

Dimforsen

Enkel rastplats med campingbord och mindre parkeringsyta. Belägen efter mindre grusväg med begränsad vändplats. Måttligt framkomlig fiskestig längs Kultsjöån.

Rastplats Handsktumselet

Rastplats med campingbord, information, torrdass och större parkeringsyta

Rastplats Grusgropsviken, Bielite

Gapakoja, Grusgropsviken med eldplats, torrdass och möjlighet till parkering. OBS! Ligger efter väg med bom, endast öppen från midsommar till 15 augusti. Enkel ramp för sjösättning/upptagning av båt på släp.

Rastplats Harrforsen

Enklare rastplats med campingbord och mindre parkeringsyta. Belägen efter en mindre grusväg med begränsad möjlighet till vändplats. Måttligt framkomlig fiskestig längs Kultsjöån

 Rastplats Hällfors

Rastplats med campingbord, torrdass och information. Mindre parkeringsyta

 Rastplats Litsjöforsen

Vackert belägen rastplats vid landsvägen med campingbord, information och tillgänglighetsanpassat torrdass med ramp, stor parkeringsyta, livboj

 Rastplats Litsjönacken, Bångnäs

Rastplats med campingbord, torrdass, information samt enklare båtramp för sjösättning/upptagning av båt på släp.

 Rastplats Stalonnäs, nedströms utloppet till Stalons kraftstation

Campingbord, information, större parkeringsyta.

 Rastplats Krokforsen, uppströms utloppet till Stalons Kraftstation

Gapakoja, campingbord, torrdass och mindre parkeringsyta, Livboj

 Vindskydd

Stig ner till gapakoja ca 100 meter från Vildmarksvägen nere vid Långselet. P-fickor

 Vindskydd på Norra och Södra holmen, Litsjön, Vuollelite

Två stycken gapakojoj med eldplats och torrdass ute på holmarna/öarna

 Vindskydd: hängbron över Dimforsen

Ligger bredvid gångbro över Kultsjöån

 Bieliteparkeringen

Information, mindre parkeringsyta.

 Informationstavla Trappstegsforsen

Turistsopor, återvinningsbehållare, grillkoja, campingbord, dass. Stor parkeringsyta, livboj,

 Informationstavla: Virta bro

Information, gångbro över Kultsjöån, Livboj, P-ficka.

Bielite

Bielite kommer från samiskans Bijjie-Lihjtie och betyder den överst belägna större selet/sjön i Kultsjöån.

Fettsjön, östra delen (eastern part of)

Fettsjön ca 1,5 km Endast/only P vid/at Vildmarksvägen (karta/map)

Fettsjötjärn , södra halvan, (southern part of)

Fettsjötjärn, ca 1.5 km Endast/only P vid/at Vildmarksvägen (karta/map)

Gaskelite, (felplacerad, etiketten skall flyttas till Gaskelite)

Gaskelite kommer från samiskans Gaske-Lihjtie och betyder den mellersta belägna större selet/sjön i Kultsjöån.

Klitbergstjärn

Klitbergstjärn ca 1km Vildmarksvägen P (map/karta)

Rundtjärn

Gaskelitetjärn, ca 1km endast/only P vid/at Vildmarksvägen (karta/map)

Stallbergstjärn

Stallbergstjärn, ca 500 m endast/only P vid/at Vildmarksvägen (karta/map)

Vuollelite

Vuollelite kommer från samiskans Vuelie-Lihjtie och betyder den nederst belägna större selet/sjön i Kultsjöån.

Vuollelitetjärn

Vuollelitetjärn, ca 1km Endast/only P vid/at Vildmarksvägen (karta/map)

Fiskekortsförsäljning: Marsfjälls Lanthandel + Fiskecentrum

Fiskekort, bränsle, varor m.m. Information, vatten.

 Fiskekortsförsäljning: Stalons bensinstation

Fiskekort, bränsle och massor av bra att ha saker m.m. Informations Här delar sig Vildmarksvägen till Stekenjokk och Sagavägen till Skalmodal. Bro över Kultsjöån.

 Fiskekortsförsäljning. Grönlunds Fiske

Fiskekort och stor butik med allehanda tänkbara fisketillbehör.

 Båtramp Bångnäs, Litsjönacken

Enklare båtramp

 Båtramp Gaskelite

Enklare båtramp

 Båtramp Grusgropviken

Enklare båtramp

 Båtramp Norgeudden

Enklare båtramp

PERSONA

För att tydliggöra hur friluftslivet ser på Kultsjöans FVO så låter vi några olika påhittade PERSONA beskriva sina tankar om att komma till Kultsjöån. (Det finns inga verkliga personer bakom våra persona och beskrivningarna kan inte göras fullständiga).

PERSONA: Lite yngre vuxna och ungdomar på fisketur en helg eller en vecka

Här är man målmedveten, har en plan för att fiska, har kollat kartorna och har koll på att man köper fiskekort med appen iFiske.

Viktigt att informationen är uppdaterad och att kartorna har uppgifter om stigar, gapakojoj, dass, båtramper, rast- och parkeringsytor.

PERSONA: Lite äldre par som fiskar och kommer i husbil

Här är man öppen för att fiska och göra utflykter beroende på lust och väder. Har tittat översiktligt på kartorna för man kanske återvänder till platser där man varit tidigare. Har något förändrats i år? Man vet att man köper fiskekort med appen iFiske.

Ställplatser och plats att vända för husbilen. Uppgifter om stigar, gapakojoj, dass, båtramper, rast- och parkeringsytor. Soporna tar man till återvinning.

PERSONA: Barnfamiljer som skall fiska och vandra

Här är man nyfiken på att upptäcka platser som man kanske bara har fått tips om. Man tänker sig att fiska och göra utflykter med barnen. Har inte hunnit titta igenom kartorna i förväg. Man vill gärna berätta för barnen vad som finns att upptäcka, stigar, platser och kojor. Någon är mest intresserad av natur och en annan vill bara bada och fiska. Kanske har man aldrig köpt fiskekort förut.

Aktuella kartor, kanske tematiska med information om affärer, matställen, badställen och utsikter över Kultsjöån och fjällen. Uppgifter om stigar, gapakojoj, dass, båtramper, rast- och parkeringsytor. Soporna tar man till återvinning.

PERSONA: Vinterfiskare och lokalbefolkning som troligen bor hyfsat nära

Här är man målmedveten, vet var det brukar vara bra att fiska, behöver inga kartor men kanske behöver uppdaterad information om regler för olika fiskekort för familjen och kanske för grupper. Appen iFiske bör vara uppdaterad med det som behövs.

Viktigt att informationen är uppdaterad och att kartorna har uppgifter om stigar, gapakojoj, dass, båtramper, skotervägar samt rast- och parkeringsytor. Soporna tar man till återvinning.

PERSONA: Personer med begränsad rörelseförmåga eller äldre som kommer med buss

Här är man nyfiken på att upptäcka platser när man åker ut på gruppresa som en utflykt. Någon vill fiska och andra bara njuta av fika och utflykt beroende på lust och väder. Arrangören kan ha köpt ett gruppfiskekort i förväg med appen iFiske.

Ställplatser och plats att vända för bussen. Uppgifter om stigar, rast- och parkeringsytor med dass som fungerar för funktionshindrade. Soporna tar man till återvinning.

PERSONA: Fjällvandrare eller skidåkare som stannar för fika, toa och sopor

Här är man nyfiken på att upptäcka platser som man kanske bara har fått tips om. Man vill stanna en stund och fika eller gå på dass. Är på utflykt ensam, med andra och kanske med barn. Har koll på kartorna. Har kanske inte tänkt på att man måste köpa fiskekort med appen iFiske.

Behöver uppdaterad information om rastplatser, gapakojor, dass och sopor. Aktuella kartor, kanske tematiska med information om broar, sommar- och vinterleder. Affärer, matställen, badställen och utsikter över Kultsjöån och fjällen.

PERSONA: uppfyller Kultsjöans FVO behov och önskemål från besökande

Vårt LONA-projektet skall inventera och kartera sträckan Stalon – Kultsjöluspen i Vilhelmina kommun för friluftslivsändamål. Nu är frågan om Kultsjöans FVO uppfyller behov och önskemål från alla olika besökare.

Det korta svaret är att besökare ser att sträckan inbjuder till fiske och friluftsliv samt en bra plats att stanna till och ta en paus och njuta av omgivningarna för resenärer efter den populära Vildmarksvägen. Men också att det återstår mycket arbete för att åtgärda brister i tillgänglighet och information. De flesta uppskattar säkert att det finns några skyltar med information, möjlighet att rasta och hitta ett dass. På flera platser finns enkla båttrampor och välbyggda vindskydd/Gapakojor.

Om man inte är så rörlig så är det idag mera begränsat. Platser med parkeringsmöjlighet som är generellt framkomliga är Stalon, Handsktummen, Dimforsen, Harrforsen, Holmselet och Litsjöforsen. Och så förstås Trappstegsforsarna.

Äldres möjligheter skall tas tillvara genom tillgänglig information och platser med möjligheter även för personer med funktionshinder. Även möjligheter att angöra med en buss med äldre på utflykt. För den som är funktionshindrad och behöver rullstol är det nu bara rastplats Litsjöforsen som har ett handikapp-/tillgänglighetsanpassat dass med ramp. Vi ser även ett behov att få sätta upp räcken, ledstänger, trappor etcetera.

Vi har sökt bidrag och förhoppningsvis får vi ekonomiskt stöd i vårt fortsatta arbete med att förbättra möjligheterna till åtkomst och tillgänglighet efter älvsträckan med mera. Ett arbete som vi planerar att utföra ändå, men ju fortare desto bättre.

Fiske; fiskvård, tillgång, begränsningar. Nuläge och projekt

Fiskebevarande åtgärder:

Vi måste se över behovet av fiskebevarande åtgärder och dokumentera och kartera sådana saker. Se över biflöden, lekplatser med mera efter älvsträckan. Förenkla och förbättra möjlighet till utsättning av sättfisk genom samarbete och utveckling på olika sätt. Se över behovet av skydd och förbudsområden vid viktiga bäckar/lekplatser etcetera. Arbeta vidare med el-/provfiske samt fiskebevakning med mera.

Vi måste se över möjligheten att åter kunna sätta ut fisk i våra vatten, i första hand röding. Kultsjöans FVO hoppas få tag på sättfisk inför den närmaste framtiden. Nu har vi köpt in fisktråg med tillbehör vilket är bra och det förenklar att ha egen transport. Det återstår ännu att hitta bra leverantör. Dokumentera och följ upp karteringar, provfisken och liknande insatser. Bra att tala om att vi sätter ut fisk.

Fiskevård är ett omfattande ämne där Mats Grönlund har specialkunskaper. I Fiskeplan 2016 (Grönlund H. , Fiskeplan för Kultsjöans FVO antagen stämma 2016, 2016) har vi tagit upp åtgärder för fiskevård, biologiska målsättningar och åtgärder för fisketurism. Här måste vi beskriva allt vi kan om våra vattens fysiska innehåll av vatten, nivåer, temperatur och siktdjup, strömmar, bottenförutsättningar och biologi. Vattens fisksamansättning och nivåer i näringskedjan, trofinivå. Allt för att vi skall kunna bedriva långsiktigt hållbar fiskevård. Vi vill också ha underlag för kommande åtgärder för fiskevård.

Bilaga (Grönlund H. , Kultsjöans FVO utläggning lekgrus 2020 och provfisken, 2020).

Anläggningar; fiskestigar, broar, rastplatser, dass m.m. Nuläge och projekt

Stigar:

Vi har ett stort antal stigar efter älvsträckan som behöver ses över och lagas till. Särskilt omdragning vid utsatta ställen vare sig det rör sig om naturliga orsaker eller sportstugor för att minska alla typer av oönskade störningar för alla parter.

Se över behovet av spänger. Vad som finns. Vad behöver bytas ut + byggas. Behov finns att ordna några mindre broar, speciellt efter våra fiskestigar. Eventuellt sätta upp både räcken och ledstänger etcetera.

Den större fiskestigen vi har efter älven behöver ses över och förbättras.

Trots att vi satsat en hel del på röjning, siktröjning och stamkvistning efter älvsträckan så krävs det ytterligare arbetsinsatser framöver. Både större och mindre. Allt från sly och grästorvor vid vägar, parkeringar och rastplatser till siktröjning mot älven samt upprepning av fiskestigar och populära sträckor på olika ställen som vi bör se över mera.

Säkerhet:

Vi har under åren arbetat med att öka säkerheten efter älvsträckan. Inte minst genom att sätta upp ett rätt så stort antal med livbojar. Röja och rensa samt grusa upp och laga till hål och skador. Vi ser dock ett behov att byta ut och utöka antalet spänger och småbroar på ett flertal ställen. Kanske även att dra om vissa stigar och liknande. Vi vill även se över behovet och möjlighet att sätta upp räcken och ledstänger, trappsteg, ramper, bänkar och liknande hjälpmedel och tillgänglighetsförbättrande åtgärder etcetera.

Viktigt med återkommande översyn och fortsatta insatser för att minska olycksrisken för alla parter. Vi löser försäkringar, har satt ut livbojar, men behöver även se till att saker inte går sönder eller ligger i vägen etcetera.

Båtramper, Båtplatser och Båthus:

Vi har ett antal båtramper efter hela älvsträckan, men bör kanske se över om flera behövs.

Se över möjlighet att få lägga upp och vinterförvara båtar vintertid etcetera.

Kultsjöans FVO vill investera i en container till förvaring av våra saker istället för fortsatt arrende av båthuset vi har nu. Vi har en hel del saker samt specialutrustning som kräver torr och säker lagring samt vara lättåtkomlig under hela året.

Vägar, Rast- och Parkeringsplatser:

Vi har ett antal vägvagnsnitt efter älvsträckan som vi använder oss av. Genom samarbete med VÖA så har vägarna ner till Harrforsen och Dimforsen grusats upp, dikats och lagats till de senaste åren, men andra kräver underhåll och skötsel från grusning till röjning av grästorvor, sly som hänger in och träd som blåst omkull + infoskyltar.

Det finns ett antal rastplatser och parkeringsytor efter älvsträckan som vi använder oss av för att välkomna besökare, få så många som möjligt att stanna till, bli informerade om platsen och prova lyckan med att köpa fiskekort samt bara njuta av omgivningarna med mera.

Vi har redan ett antal gapakojoj och vindskydd efter älvsträckan, men vi behöver nog se över möjligheten att placera ut fler framöver.

Det finns många P-platser och liknande infarter efter älvsträckan där vi kan sätta ut info om Kultsjöans FVO. Sedan finns det många sådana ställen som behöver åtgärdas där olika potthål, skador och hål samt grästorvor uppstår. Ris och sly som hänger in etcetera. Det måste nästan tas bort årligen.

Det finns ett antal eldplatser/eldpallar efter älvsträckan, många egengjorda av besökare, men vi behöver se över var de finns och anordna dem i vår försorg inom Kultsjöans FVO. Dessutom behöver vi ordna med sittplatser såsom bänkar och ev. bord etcetera. Fördel att försöka samla eldare på bestämda platser inom Kultsjöans FVO. Se över möjlighet att få tag på restbitar och återvunnet virke med mera.

Vi har satt ut ett flertal campingbord under de senaste åren, men finns behov av fler.

Toaletter/dass:

Vi har satt ut ett flertal dass efter älvsträckan och har nog nått lämplig mängd. De senaste årens satsningar på inköp av nya torrdass samt årlig skötsel och underhåll har fungerat mycket bra. Eventuellt upprustning + inköp av fler.

Tillgänglighet.

Fortsatta insatser krävs för en ökad handikappanpassning och tillgänglighet efter älvsträckan. Se över möjligheten för folk att nå vattnet på ett enkelt och säkert sätt samt ordna några fiskeplatser som är lätta att nå även för folk som är dåliga på att gå eller kräver hjälpmedel såsom rullstol, rullator. Dessutom bör vi se över skicket på befintliga broar och spänger och ev. behov av upprustning och inköp eller att bygga själva. Gäller även campingbord, bänkar, sittplatser i övrigt, eldpallar med mera.

Vi har försökt att förbättra tillgängligheten för personer med behov för det, men givetvis så går det att göra så mycket mer. Särskilt vid våra rastplatser. Bara att grusa upp populära stigar och liknande med singel eller liknande för att undvika hal gytta etcetera. Vi har placerat ut ett handikappdass vid Litsjöforsen. Planer finns även att ordna några platser efter älvsträckan som personer som har svårt att gå/ sitter i rullstol kan ta sig till för att kunna fiska eller njuta av miljön på ett enkelt och säkert sätt. Att sätta upp räcken, ledstänger och ramper etcetera för att underlätta och göra det säkrare.

Underhåll.

Det är avgörande med ett gott årligt återkommande underhåll och skötsel av älvsträckan. Att vi fortsätter med pågående arbeten och satsningar. Allt från rastplatser med gapakojor, toaletter/dass, campingbord, eldplatser till vägar, parkeringsytor och fiskestigar med mera.

Information; vår egen skyltning, kommunen och Vägverket

iFiske.se web, hemsida kultsjoansfvo.se och annan digital information:

Se över att aktuell och uppdaterad information finns att tillgå med både bild och text på våra två hemsidor. Tänka på att finnas med på sociala medier etcetera. Se över en gemensam digital plattform för styrelsen.

Informationstavlor:

Vi har satt upp ett flertal stora infotavlor efter älvsträckan, men behov finns för fler och mindre informationsskyltar och liknande. Info är avgörande i det mesta.

På lämpligt bör info om Kultsjöans FVO spridas via reklam, sociala medier etcetera.

Vi har satt upp en hel del olika skyltar, men behovet av ytterligare information och upplysningar av olika slag är stort och tanken är att utöka dem framöver.

Använda grönfärgen i loggan för att binda samman platser och info med Kultsjöans FVO. Genom skyltning, använda logga + färger och på annat sätt göra oss mer synliga både längs Vildmarksvägen samt på sociala medier.

Synbarhet.

Syns vi inte finns vi inte. Därför krävs en utökad information både på sociala medier och genom vanlig skyltning, färgkoder och siktröjning som visar upp älvsträckan och våra rastplatser och parkeringsytor från Vildmarksvägen. Viktigt att folk inte bara åker förbi och missar oss bara för att de inte visste vi fanns. Lockas att återkomma hit.

Uppmärksamhet, visa mer, skylta upp.

Vi måste öka möjligheterna för besökare att upptäcka Kultsjöans FVO, förstå närheten till det vägnära ädelfisket vi erbjuder både via rastplatser och vanliga p-platser etcetera. Mängden båtramper och liknande tillbehör som gör vistelsen enklare. Informera om eventuell dålig mobil mottagning

Sätta upp mer info om försäljningen digitalt, skyltar, märken etcetera. Även via social media och på avlägsna platser så att folk med dålig mottagning på mobilen kan köpa fiskekort via iFiske i tid, digitalt eller hos våra återförsäljare.

Besöksnäring; turism, kommunen, samarbeten med mera

Besöksnäring:

Kultsjöans FVO ska se till att vara välkomnande och bemötande för tillfälliga turister på genomfart i området till årligt återkommande fiskare samt vanliga sportstugeägare och ortsbor. Inte minst genom att sätta upp nya skyltar och liknande information.

Samarbeten:

Kultsjöans FVO anser det avgörande med att söka samarbeten samt att stödja företag och personer i närområdet när vi gör satsningar efter älvsträckan. Det är både VÖA, byaföreningarna i närområdet, företag, föreningar i allmänhet, kommunen, länsstyrelsen, iFiske-anslutna FVO i närområdet och längs Vildmarksvägen, även på Jämtlandssidan etcetera. Fortsätta vår strävan att i första hand söka samarbeten och gynna företag, boenden och liknande intressenter i närområdet.

Naturvärden; kända växtlokaler

Naturvärden ligger utanför vårt kompetensområde och därför har vi kontaktat Länsstyrelsen för att få hjälp att hitta material som kan vara relevant att ta med i vårt arbete. Vi är ju en Fiskevårdsområdesförening som skall arbeta med fiske och fiskevård till båtnad för vattenägare och allmänhet.

Vid kontakt med Länsstyrelsen Västerbotten hösten 2023 fick vi besked om att det inte fanns något material om Kultsjöån; Man arbetar mest med ett projekt i andra delar av Kultsjödalen med biotopåtgärder, [Biotopåtgärder – Kultsjödalen | Fiske i Södra Lappland](#) <https://sodralappland.nu/>. Vattendrag i Kultsjödalen restaureras för att bevara flodpärlmusslan. Referens: Magnus Lindberg, arbetsledare/projektledare Länsstyrelsen Västerbotten, magnus.lindberg@lansstyrelsen.se

Vi fick en rapport om inventering av Gäddbäcksberget som gränsar till Kultsjöån, men den handlar mest om skogsmark som berörs av planer på ett naturreservat kring delar av ån; en större del än som ingår i rapporten.

Det lär finnas en lokal förekomst av lavar vid Dimforsen. En sökning i VISS ger träff på en Åtgärdsplan för Ångermanälvens avrinningsområde, producerad 2018-04-27. Planen gäller miljö kvalitetsnormer för vattenförekomster som är utpekade som kraftigt modifierade vatten (KMV) på grund av påverkan från storskalig vattenkraftsproduktion i Ångermanälvens huvudavrinningsområde.

Här redovisas: "... I dimforsen i Kultsjöån växer den rödlistade (akut hotad) hårig skrovellav (*Lobaria hallii*). Arten är beroende av vattenstänk/forsdimma. Laven är känd i åtta lokaler i Sverige..." och "... I många av områdets biflöden finns höga naturvärden och flera av Västerbottens läns finaste flodpärlmusselbestånd finns i detta område".

VISS, VattenInformationsSystem Sverige, är en databas som har utvecklats av vattenmyndigheterna, länsstyrelserna och Havs och vattenmyndigheten.

Ekonomi och Projekt med hjälp av Glesbygdsmedel.

Fiskekort - iFiske och våra återförsäljare:

Försäljning av fiskekort görs genom internettjänst av iFiske.se, fiskekort på papper säljs över disk via våra återförsäljare. Markgärkort finns för fiskrättsägare.

Bidrag till skötsel och underhåll via frivilliga bidrag har visat sig bli en välkommen inkomstkälla för Kultsjöans FVO. Besökare har ju möjlighet att skänka en slant om de vill stödja oss. Informera ytterligare. Vi har satt upp skyltar för bidrag via Swish och bör sätta upp fler inom Kultsjöans FVO.

Projekt med hjälp av Glesbygdsmedel:

Kultsjöans FVO styrelse ansvarar för Ekonomi och planering av fiskevård. Så snart årets resultat av försäljningen står klart kan vi planera för de nödvändiga investeringarna för nästa säsong. Då kan vi också ansöka om Glesbygdsmedel för särskilt kostsamma projekt.

Dokumentation; eget referensmaterial och annat från Länsstyrelsen Västerbotten.

Dokumentation, film och foto:

Visualisering av LONA-projektets resultat är en avgörande viktig del av rapporten. Dokumentation, foto och eventuell film gör att rapporten blir ett bra underlag för att publiceras på webben i enlighet med Länsstyrelsens riktlinjer.

Vi har gjort en hel del, men vi behöver fortsätta dokumentera älvsträckan på olika sätt, genom foton och filmer, vandringar, kartor och andra liknade sätt.

Vi behöver filma och fotodokumentera det som ska göras och som gjorts i Kultsjöans FVO. Även använda oss av drönare i både luft och i vatten.

Kartering/kartor:

Kultsjöans FVO har tagit fram ett antal kartor av olika slag som underlag i vårt dagliga arbete och inför framtida beslut samt dokumentera det som redan finns. Vi har under senare tid gått över alltmer till att utveckla och sammanställa digitala GIS kartor.

Historia/kulturhistoria: Samisk och svensk:

Vi bör se över möjligheten att lyfta fram kulturhistorien efter älvsträckan, både den svenska och den samiska delen. Berätta bakgrunden och historier om vissa platser samt informera om de samiska respektive svenska benämningarna på mark och vatten. Det finns även en hel del litteratur från området som går att lyfta fram.

BILAGOR

Kultsjöån – LONA

1. Förundersökning + fotodokumentation FVO inför LONA-projekt, Håkan Grönlund, Kenneth Fjällström.
2. Dimforsen – Harrforsen fotodokumentation 2022
3. Förundersökning Flugfiskesträcka, Håkan Grönlund
4. Flugfiskeserien+ sammanställning av Håkan Grönlund
5. Länk till GIS karta med detaljer och noteringar av Kenneth Fjällström, [Vattenkartan -- KÅ-FVO](#)

Referenser

- Grönlund, H. (2016). *Fiskeplan för Kultsjöans FVO antagen stämma 2016.*
- Grönlund, H. (2020). *Kultsjöans FVO utläggning lekgrus 2020 och provfisken.*
- Grönlund, H. (2020). *Presentation av Kultsjöans FVO, Håkan Grönlund 2020.*
- Grönlund, M. (2014). *Fiskevårdsplan Kultsjöans FVO, 2014.*
- Grönlund, M. (2021). *Inventering av sträckan Stalon – Kultsjöluspen 6 augusti 2021.*
- Grönlund, M. (2021). *RAPPORT Fiskeprojekt fiskevård i Kultsjöån 2021.*
- Grönlund, M. (2023). *FÖRSLAG inventering o kartering av Kultsjöån.*
- Grönlund, M. (2023). *Inventering och kartering för friluftsliv.*
- Korhonen, O. (2010). *Samiska ortnamn kring Fatmomakke, Faepmie.* Länsstyrelsen Västerbotten.
- Strömberg, M. (2022). *LONA-projektet - natur- och kulturhistorisk sammanfattning.*
- Strömberg, M. (2022). *Ångermanälvprojektet, Kultsjön/Kultsjöån/Stalons kraftverk, Sid 68—81.* Vilhelmina Model Forest.